

Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän
ordning och säkerhet

Yttrande över betänkandet Skärpningar i lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar och utlännings- lagen (SOU 2025:114)

Ju2025/02614

Utifrån de intressen som hovrätten främst har att beakta lämnar domstolen följande synpunkter.

Utökade möjligheter till förvar

Utredningen föreslår att det inte längre ska finnas någon fast tidsgräns för hur länge en utlänning som är 18 år eller äldre får hållas i verkställighetsförvar. Gränsen för hur länge förvaret får pågå i det enskilda fallet ska i stället sättas av proportionalitetsprincipen.

Hovrätten anser att det finns flera fördelar med den nuvarande ordningen med fasta tidsgränser. Förutom att lagstiftningen blir mer tydlig och förutsebar kan ordningen leda till att arbetet med att verkställa utvisningsbeslut bedrivs så skyndsamt som möjligt. Hovrätten vill framhålla att tydlighet och förutsebarhet är av särskild betydelse när det gäller en så ingripande lagstiftning som lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar (LSU).

Utvisning av utlänningar som utgör ett indirekt säkerhetshot

Hovrätten har förståelse för att det i 2 kap. 1 § LSU inte närmare kan preciseras i vilka fall den som utgör ett indirekt säkerhetshot kan utvisas. Enligt domstolen talar dock rättssäkerhetsskäl för att detta i någon mån ska klargöras i författningskommentaren. Hovrätten konstaterar också att den föreslagna lagtexten behöver justeras så att det första ledet i paragrafen kan läsas tillsammans med den omformulerade andra punkten.

Avlägsnande och kontroll av utlänningar som tillhör eller verkar för kriminella nätverk

Hovrätten instämmer i utredningens bedömning att LSU inte bör ändras så att den nu aktuella personkategorin omfattas av lagen. Om den nya ärendekategorin polisiära utlänningsärenden införs i utlänningslagen, instämmer hovrätten också i utredningens bedömning att det inte bör införas några regler om tvångsmedel i sådana ärenden. Domstolen avstyrker därmed det förslag som utredningen, på grund av sina direktiv, lämnar i den frågan.

Olovlig vistelse i strid med ett återreseförbud enligt LSU

Utredningen föreslår att 8 kap. 1 § LSU ska ändras så att straffskalan för brott av normalgraden är fängelse i lägst sex månader och högst två år och så att straffskalan för ringa brott är böter eller fängelse i högst sex månader.

Förslaget innebär en skärpt syn på samtliga brott inom brottstypen. Eftersom de nya straffskalorna ligger kant i kant i stället för att överlappa måste tanken vara att i princip hela straffskalan för det ringa brottet ska användas. Som en följd kommer ringa brott ofta att ha ett straffvärde som ligger på fängelsenivå. Redan av det skälet är det enligt hovrätten tveksamt om beteckningen ringa brott är adekvat. En fråga som uppkommer är också om ett ringa brott med ett straffvärde på fängelsenivå ska anses utgöra ett s.k. artbrott, eller om endast brott av normalgraden ska anses vara det (jfr prop. 2021/22:131 s. 300). Med anledning av vad som nyss tagits upp konstaterar hovrätten att beteckningen ringa brott framstår som ännu mer missvisande om brottet regelmässigt ska leda till fängelse.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättslagmannen Ragnar Palmkvist samt hovrättsråden Marcus Karlberg och Håkan Sellman, föredragande.

Ragnar Palmkvist

Håkan Sellman